

ren er således født formand for Naionalmuseets direktion, jfr. bemærkning til § 7, stk. 1. Han er tillige beskikket som formand for det til rådgivning af Fredningsstyrelsen nedsatte Fortidsminderåd, født formand for det i § 31 foreslåede Arkæologiske Nævn og leder af det arkæologiske sekretariat, der administrerer opgaverne efter lovens kapitel 6.

I kongelig resolution af 10. januar 1983 blev det bestemt, at administrationen af § 49 i lov om naturfredning (miljøministeriets lovebekendtgørelse nr. 435 af 1. september 1978) fra 1. januar 1983 henhører under ministeren for kulturelle anliggender. Samtidig blev det bestemt, at administrationen af lov nr. 203 af 31. maj 1963 om beskyttelse af historiske skibsvrag m.v., bortset fra den arkæologiske undersøgelsesvirksomhed, skulle henhøre under miljøministerens ressort, men som hidtil med rigsantikvaren som indehaver af den lovmæssige beslutningskompetence. Ressortomlægningen fulgte indstillinger i betænkning nr. 953/1982 om samarbejdet mellem fredningsmyndighederne og museerne m.v.

Denne ressortomlægning følges nu op ved de foreslåede bestemmelser i §§ 26 og 28.

Til § 26

§ 26 afløser naturfredningslovens § 49 og omhandler problemerne omkring de fortidsminder, som fremkommer, uden at man har haft mulighed for at erkende dem på forhånd, idet de først opdares under jordarbejde. Bestemmelsen finder således kun anvendelse på hidtil dækkede, skjulte fortidsminder. Andre jordfaste fortidsminder er varigt beskyttet efter naturfredningslovens § 48.

Ved lovforslagets § 26 etableres en begrænset og speciel form for beskyttelse. Dette har relation til de forhold, under hvilke fortidsmindet fremdrages, nemlig under jordarbejde.

De 3 væsentligste led i retsvirkningerne af beskyttelsen i henhold til § 26 er:

at arbejdet skal standses i det omfang, det berører fortidsmindet,

at fundet straks skal anmeldes til rigsantikvaren,

at der herefter sker en frigivelse, en undersøgelse eller en erhvervelse efter rigsantikvarens konkrete afvejelse.

Til stk. 1

Jordarbejderne kan have en meget forskellig karakter. En ofte forekommende situation vil være,

at fortidsminder fremkommer ved pløjning, f. eks. gravanlæg, som måtte være bevaret i de talrige sløjfede og overpløjede gravhøje, eller som har været anlagt under flad mark. Andre situationer kan være fund af fortidsminder under entreprenørarbejder ved grundudgravninger til bygninger eller ved vejarbejder, rørlægnings m.v.

Når opregningen anfører såvel grave som gravpladser, skyldes det ønsket om at markere, at foruden egentlige gravpladser, der kan forekomme i dele af landet fra visse perioder af oldtiden eller i form af kirkegårde fra kristen tid, er også enkeltliggende grave omfattet af bestemmelsen.

Begrebet bopladser er temmelig omfattende. Det indbefatter således skaldynger fra forhistorisk tid (såkaldte køkkenmøddinger), affaldslag, gruber og bygningsspor m.m. fra forhistorisk og historisk tid.

De arkæologisk vigtige, ofte metertykke kulturlag i vore gamle købstæder vil undertiden falde ind under begrebet jordfaste fortidsminder.

Der vil ikke være forskel på karakteren af de i naturfredningslovens § 48 og lovforslagets § 26 omtalte ruiner, når bortses fra at de, der omfattes af museumsloven, har været dækkede og ukendte i alt fald i den forstand, at der ikke er sket tinglysning om deres tilstedeværelse i henhold til naturfredningslovens § 52. Rigsantikvaren har således over for en bygherre statueret, at rester af en middelalderlig bygning fremkommet i forbindelse med nedrivning af en nyere ejendom betragtes som en ruin, der vil være omfattet af § 26.

Anmeldelsen kan ske direkte til Rigsantikvarens Arkæologiske Sekretariat eller til et statsanerkendt lokalmuseum. Museerne vil være forpligtet til at viderebringe anmeldelsen til rigsantikvaren.

Afliveringspligten for genstande fundet i eller ved jordfaste fortidsminder skal ses i sammenhæng med § 27 om danefæ. Medens der for aflevering af danefæ i henhold til den sidstnævnte bestemmelse udbetales en dusør, er der ikke fastsat regler om dusører i § 26. For så vidt foranstående drejer sig om genstande, der kan karakteriseres som danefæ, vil danefæbestemmelserne være afgørende med hensyn til dusørerne.

Med hensyn til alderskriteriet for de i stk. 1 omtalte jordfaste fortidsminder vil rigsantikvaren som hidtil normalt holde sig over en grænse på 100 år.

Til stk. 2

De øvrige led af beskyttelsesordningen i henhold til § 26 beror på rigsantikvarens konkrete